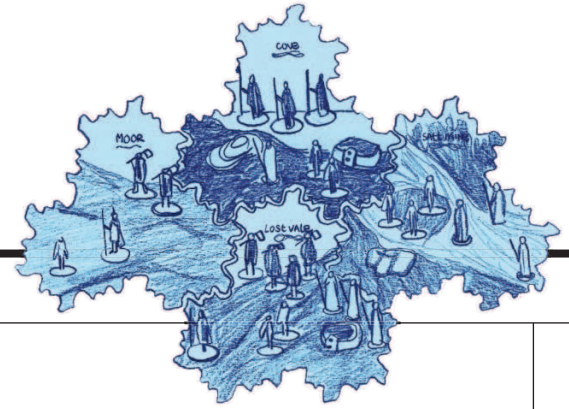

Smaak

OVERZICHT DE LEUKSTE BORDSPELLEN

Wie deze zomer zin heeft in een spelletje, hoeft niet te grijpen naar Monopoly of Risk. De laatste jaren zijn er **honderden nieuwe bordspellen** gemaakt, die bloedfanatiek worden gespeeld. Welke zijn het leukst? V vroeg het vijf hardcore spelers.

Door **Djuna Kramer** Illustraties **Jip van den Toorn**

Iedereen wint!

PANDEMIC

Meggy Pepelanova (28) werkt in Amsterdam als escaperoom-ontwerper en speelt met vrienden spellen die soms tot wel acht uur duren.

Aanrader: Pandemic / Pandemic Legacy (2015), 2-4 spelers, 45 minuten, 13 jaar en ouder, € 37,96 / € 54,95.

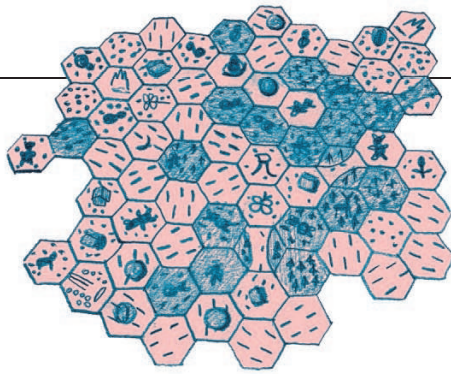
Voor wie is het? Mensen die ervan houden puzzels te kraken en die het leuk vinden om samen te werken.

Moeilijkheidsgraad: ★★★★★

Het spel: In verschillende steden op aarde is een dodelijk virus uitgebroken dat zich razendsnel verspreidt. Alle hoop is gevestigd op een team medische specialisten en onderzoekers: alleen zij kunnen de epidemie tegenhouden en de wereld voor de ondergang behoeden. Met hun pion bewegen de spelers zich over het spelbord (een wereldkaart) om besmette burgers te behandelen, geneesmiddelen te ontdekken of onderzoeksstations te bouwen. Iedere speler heeft een personage met zijn eigen specialisme. Dat specialisme bepaalt welke zetten zijn pion kan doen. Het spel is coöperatief: dat betekent dat er geen winnaar is. Als de epidemie wordt afgewend, wint iedereen, anders is iedereen de klos.

Wat is er leuk aan? Pepelanova: 'Pandemic is voor iedereen leuk: omdat het coöperatief is, help je elkaar en kunnen meer en minder fanatieke mensen van verschillende leeftijden prima samen spelen. Als de ziekte sneller om zich heen begint te grijpen, wordt het steeds spannender en ga je compleet op in je missie om de wereld te redden.'

'Als Pandemic bevalt, kun je ook Pandemic Legacy kopen, dat is echt een revolutionair spel, dat je kunt vergelijken met een tv-serie. Het is niet afgelopen na één speelsessie, maar duurt tussen de 12 en 24 potjes. Beslissingen die je in de vorige sessie hebt genomen, hebben invloed op de volgende: een personage kan sterven, steden kunnen ontoegankelijk blijven omdat ze in quarantaine zijn gezet of omdat er rellen zijn uitgebroken. Het is perfect om steeds met dezelfde groep te spelen: je creëert je eigen, doorlopende verhaal.'

RIFUGIO

Milan Ramer (29) werkt bij spellenwinkel Het Paard in Amsterdam.

Aanrader: Rifugio (2013), 2-4 spelers, 60 minuten of 30 minuten met 2 spelers, 8 jaar en ouder, € 29,95.

Voor wie is het? Liefhebbers van spelletjes waarbij je items moet verzamelen voor punten, zoals Koehandel en Boonanza.

Moeilijkheidsgraad: ★★★★★

Het spel: De spelers maken een wandeling door de Italiaanse bergen en moeten zo veel mogelijk moois proberen te zien. Dat doen ze door tegels aan te leggen met daarop planten, dieren, watervallen, bergpassen en bergtoppen en die te bewandelen met hun houten figuur met rugzakje. Spelers moeten zo strategisch mogelijk berghutten (*rifugi*) bouwen en kunnen elkaar dwarszitten door tegels met beren erop op elkaars pad te leggen.

Wat is er leuk aan? Ramer: 'Rifugio is gemaakt door een Amsterdammer, die op het idee kwam toen hij aan het wandelen was in de Dolomieten. Hij heeft het spel in eigen beheer uitgegeven, met simpele, vrolijke illustraties. Omdat het speelveld tijdens het spel groeit, 'wandelt' je bij elk potje door een andere omgeving en blijft het spel afwisselend. Je moet steeds nieuwe strategieën verzinnen om punten te verzamelen: loop je ver weg van de andere spelers om een bergtop aan te leggen waar zij niet bij kunnen, of blijf je dichtbij en verzamel je zo veel mogelijk punten op de tegels die je medespelers hebben aangelegd? De regels van Rifugio zijn simpel, dus het is leuk om relaxed te spelen met een biertje erbij, maar je kunt ook bloedfanatiek gaan zitten kansberekenen. Met de uitbreidingsset, die standaard in de doos zit, kun je je per raft verplaatsen over de rivier. Er is ook een set met helikopters te koop. Met die nieuwe vervoersmiddelen wordt het weer een heel ander spel. Als je de smaak te pakken hebt, kun je meedoen aan een van de Rifugio-toernooitjes die in heel Nederland gehouden worden of zelf een toernooi organiseren via de site van het spel.'

MYSTERIUM

Alix Dodu (25) studeert natuurkunde in Parijs en houdt elke twee weken een spelletjesavond met vrienden.

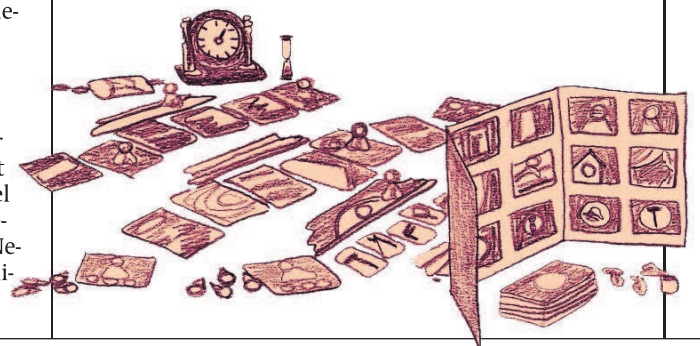
Aanrader: Mysterium (2015), 2-7 spelers, 45 min, 10 jaar en ouder, € 39,95.

Voor wie is het? Mensen die graag hun fantasie gebruiken en die het leuk vinden om te raden wat hun medespelers denken. Een goed geheugen is een pré.

Moeilijkheidsgraad: ★★★★★

Het spel: Mysterium speelt in het Schotland van de jaren twintig. De astroloog MacDowell heeft net een landhuis gekocht en voelt dat hij niet alleen is: er waart een bovennatuurlijke aanwezigheid rond. MacDowell schakelt een team van begaafde paragnosten in voor een seance, in de hoop te ontdekken wiens geest er rondwaart en wat hem is overkomen. Eén van de spelers is de geest, de anderen zijn paragnosten, met wie het spook alleen kan communiceren via visioenen (kaarten met illustraties). Ook dit spel is coöperatief: de paragnosten moeten verbanden leggen tussen de kaarten die de geestspeler kiest, en zo achterhalen door wie, waar en met welk wapen hij aan zijn einde kwam. Slagen ze daar niet in, dan zal zijn ziel geen rust vinden en verliezen ze het spel.

Wat is er leuk aan? Dodu: 'Ten eerste zijn de kaarten van Mysterium beeldschoon, met illustraties van sprookjesachtige tafereel, waarop je steeds nieuwe details ontdekt. Ten tweede kom je er achter hoe je vrienden in elkaar zitten: de één ziet een verband tussen een aantal kaarten omdat er strepen opstaan, de ander omdat ze een romantische sfeer uitstralen. Als te weinig mensen het juiste antwoord raden, verliest iedereen, dus je móet de ideeën van al je medespelers in overweging nemen en met elkaar blijven overleggen. Dat levert grappige gesprekken, nieuwe inzichten en soms verhitte discussies op. Mysterium heeft iets van Cluedo. Er moet een moord worden opgelost en je moet veel onthouden: wat je al hebt geraden, welke kaarten je medespelers hebben. Er zijn ook nog twee uitbreidingspakketten met 36 nieuwe kaarten.'

Spel plus koffie

Er komen steeds meer spelletjescafé's in Nederland. Vorig jaar openden onder andere Tavern in Amersfoort en The Boardroom in Haarlem hun deuren. Hier liggen niet zomaar een paar spellen in de hoek. Je hebt keuze uit honderden spellen, kunt advies vragen, andere spelers ontmoeten en (in The Boardroom) ook spellen lenen. Bij spellenwinkel Friends & Foes in Amsterdam kun je koffie en thee bestellen en voor 2 euro de hele dag spelen.

INIS

Jacob Koolstra (27) geeft les op het ROC van Amsterdam in Hilversum. Hij koopt elke maand een nieuw spel en volgt bordspellenreviewkanalen op YouTube, zoals Shut Up & Sit Down.

Aanrader: Inis (2016), 2-4 spelers, 60-90 minuten, 14 jaar en ouder, € 59,95.

Voor wie is het? Mensen die landveroveringsspellen leuk vinden. Strategie is belangrijk in Inis, je moet ervan houden om vooruit te denken.

Moeilijkheidsgraad: ★★★★★

Het spel: Inis speelt zich af in de tijd dat de eerste Keltische stammen zich vestigden in Ierland. De spelers zijn stamhoofden die proberen de machtigste heerser van het eiland Inis te worden. Het bord wordt in de loop van het spel gecreëerd met behulp van kaarten met mistige weiden, bossen en rotslandschappen. Daarop plaatsen de spelers hun 'clans' - figuurtjes van strijders, houthakkers, herders en kooplieden - en bouwen ze heiligdommen en nederzettingen. Je kunt op drie manieren winnen: met religie (door je clans op zoveel mogelijk gebieden met heiligdommen te zetten), met land (door aanwezig te zijn in zoveel mogelijk gebieden) of met leiderschap (door de grootste clan te hebben in gebieden waar ook andere clans staan).

Waarom is het leuk? Koolstra: 'Als je niet van bordspellen houdt, heb je het juiste spel nog niet gevonden, zeg ik altijd. Risk is bijvoorbeeld helemaal niet zo'n goed spel. Persoonlijke grieven kunnen daarin een veel te grote rol spelen: jij bent mijn land binnengevallen, dus nu ga ik je de rest van het spel terugpakken. Dan ben je dus niet bezig met het verzinnen van een goede strategie en wordt het alleen maar frustrerend. Inis zit slimmer in elkaar. Je kunt op meer niveaus politiek bedrijven. Als iemand met zijn figuurtjes op jouw land staat, kan dat juist gunstig zijn. Het spel stelt je steeds voor interessante keuzen: ga je een conflict vreedzaam oplossen of met wapens? Het mysterieuze ontwerp van de kaarten is prachtig en de setting, de Keltische tijd, is fantasierijk en origineel.'

RAJAS OF THE GANGES

Mieke Werson (48) uit Valkenswaard is applicatie-beheerder. Ze heeft rond de 200 bordspellen, gaat naar bordspellenbijeenkomsten als Zuiderspel in Eindhoven en is lid van bordspelvereniging Roll The Dice.

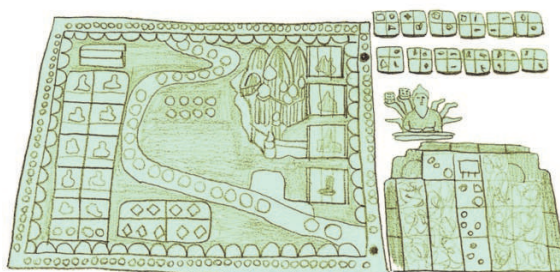
Aanrader: Rajas of the Ganges (2017), 2-4 spelers, 45-75 minuten, 12 jaar en ouder, € 44,95.

Voor wie is het? Mensen die ervaring hebben met wat complexere bordspellen.

Moeilijkheidsgraad: ★★★★★

Het spel: In het Indiase Mogulrijk van de 16de eeuw proberen *rajas* (edellieden) hun landgoed uit te bouwen en daarmee zo rijk en beroemd mogelijk te worden. Iedere speler heeft een eigen spelbordje (zijn provincie) waarop hij gebouwen, markten en wegen aanlegt. Gebouwen leveren roem op, markten geld. Op het gemeenschappelijke bord zetten de spelers hun 'werkers' (pionnen) in om grondstoffen te winnen: geld en dobbelstenen. Rond het bord lopen twee sporen: geld en roem. Elke speler heeft twee pionnen, die zich in tegengestelde richting over die sporen bewegen. Als de pionnen elkaar ontmoeten heeft de speler gewonnen.

Wat is er leuk aan? Werson: 'Rajas of the Ganges lijkt in niets op andere spellen. De dobbelstenen die je kunt inzetten als ruilmiddel, dat is nieuw. Dat geldt ook voor het mechanisme van de pionnen die elkaar tegemoetkomen. Wie roem wil vergaren, speelt een heel ander spel dan wie voor geld gaat. Je kunt niet één manier uitvogelen die altijd succes heeft, je moet creatief blijven.'

Arjan Peters volgt het WK Voetbal en doet daar dagelijks in V verslag van. Hij kijkt alle wedstrijden en in de rust leest hij een boek.

Peters leest voetbal

Die ene kanarie

Velen storen zich aan Neymar, maar zonder theater geen voetbal.

In de oorlogsjaren moest de Bossche voetbalclub Wilhelmina op last van de bezetter een andere naam aannemen. Dat werd 'De Kanaries', vanwege de felgele shirts. Na de oorlog heetten ze weer Wilhelmina. Daarom meenden de Brazilianen, vanaf 1954 in het geel gehuld, origineel te zijn door zich ook kanaries te noemen.

Uniek zijn ze niettemin, met een collectief dat drijft op individuen. Denk aan Marcelo, die in *Sesamstraat* een geinige Hakim zou kunnen neerzetten maar op het veld een verdediger met vleugels is. En Neymar, de ster die toneelspel nodig

'Als de videoband aantoont dat het een strafschoop was, dan is dat jammer voor de videoband'

heeft om zich te handhaven. Velen storen zich aan hem, maar voor Brazilianen is fictie een onderdeel van voetbal; zo kan de mythe een kans krijgen. Ik citeer sportschrijver Nelson Rodrigues (1912-1980), die bijziend was en vaak spelers en situaties verzon: 'Als de videoband aantoont dat het een straf-

schoop was, dan is dat jammer voor de videoband. De videoband is dom.' Die had het VAR-hok persoonlijk dichtgetimmerd.

Let eens niet op Neymar, hoor ik, één man kan de wedstrijd niet bepalen. Maar dat kan wel. We weten toch hoe het ging in de begintijd van Sparta, in 1888 opgericht door schooljongens, onderwerp van *De voetbalclub* (1913) van Chr. van Abkoude?

Ze bestaan koud twee maanden of krijgen een uitnodiging van Saturnus. Die bestaan al een jaar, en dat merk je. Met 5-0 krijgt Sparta op zijn donder. Op de dag van de revanche moet Sparta-aanvoerder Anton in de klas overblijven en strafwerk maken. Het is rust als Anton op het veld arriveert, alweer 0-3 voor Saturnus.

Tijd voor een mirakel. Anton krijgt het op zijn heupen en boort de bal viermaal in het net, Saturnus druipert af. De fiere schoolmeester Hilgers noemt Anton tof 'een kranigen kerel'.

Sparta is onlangs gedegradeerd. Trainer Advocaat moet een nieuwe Anton vinden. En als de Belgen het vanavond tegen Brazilië verdommen om méé te acteren, zijn ze gezien.

Arjan Peters